

**İMKB ŞİRKETLERİ TARAFINDAN
2005 YILINDA YAYINLANAN
KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORLARINA
İLİŞKİN
GENEL DEĞERLENDİRME**

SERMAYE PİYASASI KURULU

1- KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU HAZIRLANMASI

Kurulumuzun 2004/51 sayılı Haftalık Bülteninde yayınlanarak kamuya duyurulan 10.12.2004 tarih ve 48/1588 sayılı Kararı ile hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketlerin 2005 yılında yayınlanacak 2004 yılına ilişkin faaliyet raporlarından başlamak üzere faaliyet raporlarında ve varsa internet sitelerinde; şirketlerin Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumu konusundaki beyanları ile ilkeler karşısındaki durumlarının görülebilmesi için örneği verilen ve açıklanacak asgari unsurları belirleyen Kurumsal Yönetim Uyum Raporu'na (KYUR) yer vermeleri gerektiğine, karar verilmiştir.

Bu karar uyarınca, hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketler ilk kez 2005 yılı içinde yayınladıkları 2004 yılı faaliyet raporlarında, Kurumsal Yönetim Uyum Raporlarına yer vermişlerdir.

KYUR ile İMKB şirketleri kurumsal yönetim ilkeleri uyum beyanı ve 4 ana başlık (pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri, yönetim kurulu) altında 27 maddede kurumsal yönetim ilke ve uygulamaları karşısındaki durumlarını raporlamaktadırlar.

2. 2005 YILINDA HAZIRLANAN KYUR'LAR ÜZERİNDE YAPILAN İNCELEME

Kurulumuzun 10.12.2004 tarihli kararı ile getirilen yükümlülük uyarınca hisse senetleri İMKB'de işlem gören ve 2005 yılı içinde yayınladığı faaliyet raporlarında kurumsal yönetim uyum raporlarını yayınlayan 276 adet şirketin raporları Kurulumuz Uzmanları tarafından incelenerek, hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketlerin kurumsal yönetim ilke ve uygulamaları karşısındaki durumlarının tespiti için bir veri tabanı oluşturulmuştur.

Bu raporda KYUR'lardan ulaşılan verilerin sunulmasında ve değerlendirilmesinde; önce KYUR standart formatında ilgili madde metni verilmiş, daha sonra bu madde kapsamında şirketler tarafından yapılan açıklamaların mevcut

ve/veya yeterli olup olmadığı olup olmadığı konusunda yüzde analizi yöntemi ile ulaşılan sonuçlar verilecektir.

2.1. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

KYUR için Kurulumuzca hazırlanarak kamuya duyurulan standart raporlama formatının giriş bölümünde aşağıdaki açıklamalar yer almaktadır:

- a. "Bu rapor şirket yıllık faaliyet raporunda ayrı bir bölüm olarak yer alacaktır.*
- b. Raporunda, SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde yer alan prensiplerden Şirketçe uyulanlar ve uyulmayanlar belirtilecek, uyulmayanlar hakkında uymama gerekçeleri ile bu ilkelere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarıyla ilgili bilgiler açıklanacaktır.*
- c. Aşağıda her bir bölüm için verilen açıklamalardaki hususlar raporda yer alacak asgari unsurlardır. Bunun dışında Uyum Raporu'nda şirketin Kurumsal Yönetim İlkeleri karşısındaki durumuna ilişkin daha fazla bilgi verilmesi mümkündür. Söz konusu açıklamalara formun hazırlanmasında yararlanmak üzere rehber niteliğinde olması amacıyla yer verilmiştir.*
- d. Yıllık faaliyet raporlarında, Uyum Raporu'nda açıklanması istenen bazı bilgilerin kamuya açıklanması halinde, Uyum Raporu'nda bu bilgilere atıf yapılarak yer verilmesi mümkündür.*
- e. Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri SPK'nun www.spk.gov.tr adresindeki internet sitesinde yer almaktadır."*

KYUR'un standart formatında yer alan birinci madde buna ilişkin değerlendirme sonuçları aşağıda verilmektedir:

1. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Bu bölümde sözkonusu faaliyet döneminde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkelerinde yer alan prensiplerin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin bir beyana yer verilecek, uygulanmayan hususlar, gerekçeleri ve bundan kaynaklanan çıkar çatışmaları açıklanacaktır.

Aynı şekilde bu bölümde dönem içinde Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum konusunda yapılmış olan çalışmalar ile ilgili bilgiler de yer alacaktır.

- 236 şirket (%86) Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanına yer vermiş olup; bunlardan 174'ü (%63) ayrıntılı bilgi içermektedir.
- Yalnızca 121 şirket (%44) kurumsal yönetim konusunda yıl içinde yaptığı çalışmaları açıklamış olup; bu yapılan açıklamalardan 92 adedi (%33) ayrıntılı içeriktedir.

2.2. PAY SAHİPLERİ

Pay sahipleri ana başlığı ile ilgili bilgi ve açıklamalar, KYUR'ların 2-7. maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerde; Pay Sahipleri İle İlişkiler Birimi, Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı, Genel Kurul Bilgileri, Oy Hakları ve Azınlık Hakları, Kar Dağıtım Politikası ve Kar Dağıtım Zamanı ve Payların Devri başlıkları altında bilgiler açıklanmıştır.

1. Pay Sahipleri İle İlişkiler Birimi

Bu bölümde pay sahipleri ile ilişkiler biriminin oluşturulup oluşturulmadığı belirtilecektir. Birim oluşturulmuşsa, birimin başkanı ve birim personelinin isimleri, iletişim bilgileri, dönem içinde birimin yürüttüğü başlıca faaliyetler,

dönem içinde birime yapılan başvuru ve yatırımcılara verilen yanıt sayısı açıklanacaktır. Birim oluşturulmamışsa bunun makul gerekçeleri açıklanacaktır.

- 134 şirket (%49) pay sahipleri ile ilişkiler biriminin ayrı bir birim halinde faaliyet gösterdiğini beyan etmiştir. Pay sahipleri ile ilişkiler birimi bulunmayan 142 şirketten, bu birimin bulunmama sebebine ilişkin açıklama yapan şirket sayısı ise 48'dir.
- Pay sahiplerinin doğrudan iletişim kurabilmeleri için 150 şirket (%55) bu konuyla ilgili çalışanların iletişim bilgilerini kamuya açıklamaktadır.

2. Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Bu bölümde, dönem içinde pay sahiplerinin şirketten bilgi taleplerine ilişkin sayı ve içerik konusunda kısa bilgi yer alacak, ayrıca pay sahiplerinin bilgi taleplerinin nasıl değerlendirildiği, pay sahipliği haklarının kullanımını etkileyecek gelişmelerle ilgili olarak elektronik ortamın duyuru aracı olarak hangi etkinlikte kullanıldığı, bu gelişmelerin ne şekilde yatırımcılara duyurulduğu açıklanacaktır. Ayrıca, ana sözleşmede özel denetçi atanması talebinin bireysel bir hak olarak düzenlenip düzenlenmediği, dönem içinde özel denetçi tayini talebinin olup olmadığı ve bunun ne şekilde sonuçlandığı belirtilecektir.

- 161 şirket (%58) bu birime iletilen taleplerin değerlendirilme yöntemi ve sonuçları hakkında açıklama yapmıştır.
- 132 şirket (%48) bilgi edinme konusunda yapılan başvurularla ilgili sayısal verilere yer vermiştir.
- 154 şirket (%56) pay sahipleri ile iletişimde etkin olarak elektronik ortamı kullanmaktadır.

3. Genel Kurul Bilgileri

Bu bölümde, dönem içinde gerçekleştirilen genel kurullar, genel kurulun nasıl bir katılım ile toplandığı (toplantı nisapları, menfaat sahipleri ile medyanın toplantılara katılıp katılmadığı), bu toplantılara ne şekilde davet yapıldığı, nama yazılı pay sahiplerinin genel kurula katılımını teminen pay defterine kayıt için nasıl bir sürenin öngörülmüş olduğu, böyle bir süre öngörülmüş ise bunun gerekçesi, genel kurul öncesi ne tür bilgilerin nerelerde pay sahiplerine duyurulduğu, genel kurulda pay sahiplerinin soru sorma haklarını kullanıp kullanmadığı, kullanılmış ise, bu sorulara cevap verilip verilmediği, pay sahipleri tarafından öneri verilip verilmediği, verilmiş ise bu önerilerin nasıl sonuçlandırıldığı, bölünme, önemli tutarda malvarlığı satımı, alımı, kiralanması gibi önemli nitelikteki kararların genel kurul tarafından alınması konusunda ana sözleşmeye hüküm konulup konulmadığı, konulmamış ise bunun gerekçesi, genel kurula katılımın kolaylaştırılması amacıyla neler yapıldığı, genel kurul tutanaklarının nerelerde sürekli pay sahiplerine açık tutulduğu bilgilerine yer verilecektir.

- 245 şirket (%88) dönem içinde gerçekleştirilen genel kurul toplantısı ile ilgili bilgiye yer verirken bunlardan 215'i (%78) genel kurulun nasıl bir katılım ile toplandığı bilgisini,
- 206 şirket (%75) genel kurul öncesi ne tür bilgilerin nerelerde pay sahiplerine duyurulduğu hakkında bilgiyi,
- 183 şirket (%66) genel kurulda pay sahiplerinin soru sorma haklarını kullanıp kullanmadığı hakkında bilgiyi,
- 117 şirket (%42) genel kurulda pay sahipleri soru sorma haklarını kullanmış ise bu sorulara cevap verilip verilmediği hakkında bilgiyi,
- 164 şirket (%59) bölünme, önemli tutarda malvarlığı satımı, alımı, kiralanması gibi önemli nitelikteki kararların genel kurul tarafından alınması konusunda ana sözleşmeye hüküm konulup konulmadığı hakkında bilgiyi,

- 203 şirket (%74) genel kurul tutanaklarının nerelerde sürekli pay sahiplerine açık tutulduğu hakkında bilgiyi, kamuya açıklamıştır.

4. Oy Hakları ve Azınlık Hakları

Bu bölümde oy hakkında imtiyaz olup olmadığı, varsa açıklaması ve ne şekilde kullanıldığının belirtilmesi, şirketle hâkimiyet ilişkisini de getirmesi kaydıyla, karşılıklı iştirak içinde olan şirketlerin genel kurulda oy kullanıp kullanmadığı, azınlık paylarının yönetimde temsil edilip edilmediği ve şirketin birikimli oy kullanma yöntemine yer verip vermediği hususları açıklanacaktır.

- 237 şirket (%86) oy hakkında imtiyaz bulunup bulunmadığı konusundaki bilgileri açıklamıştır. 95 şirket (%35) oy hakkında imtiyaz bulunduğunu beyan etmiş, bunlardan 73'ü oy hakkında imtiyazın içerik ve kapsamı hakkında ayrıntılı açıklama yapmıştır.
- 148 şirket (%54) azınlık pay sahiplerinin yönetimde temsil edilip edilmediği hakkında açıklama yapmıştır.

5. Kar Dağıtım Politikası ve Kar Dağıtım Zamanı

Bu bölümde, şirketin karına katılım konusunda imtiyaz olup olmadığı, varsa ne şekilde bir imtiyaz tanındığının belirtilmesi, şirketin kamuya açıkladığı bir kar dağıtım politikası olup olmadığı, varsa buna ilişkin bilgi ile bu politikanın genel kurulda pay sahiplerinin bilgisine sunulup sunulmadığı, yoksa buna ilişkin gerekçe, kar dağıtımının yasal süreler içinde gerçekleşip gerçekleşmediği, kar dağıtımını yasal süre içinde gerçekleştirilmemişse bunlara ilişkin gerekçeler ile karşılaşılan hukuki sonuçlar açıklanacaktır.

- 52 şirket (%19) kar payına katılım konusunda imtiyaz bulunduğunu beyan etmiş ancak 29'u içeriği hakkında net bilgi vermiştir.
- 163 şirket (%59) "Kar Payı Dağıtım Politikası" bulunup bulunmadığını kamuya açıklamıştır.

6. Payların Devri

Bu bölümde şirket esas sözleşmesinde pay devrini kısıtlayan hükümler olup olmadığı, varsa bunlara ilişkin bilgi ve gerekçeler yer alacaktır.

71 şirketin (%25) esas sözleşmesinde pay devrini kısıtlayan hükümler bulunmakta olup, bunlardan yalnızca 40'ı kısıtlamaların içeriği, 11'i gerekçesi hakkında ayrıntılı bilgi vermiştir.

2.2. KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ile ilgili bilgi ve açıklamalar, KYUR'ların 8-12. maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerde Şirket Bilgilendirme Politikası, Özel Durum Açıklamaları, Şirket İnternet Sitesi ve İçeriği, Gerçek Kişi Nihai Hâkim Pay Sahibi/Sahiplerinin Açıklanması, İçeriden Öğrenebilecek Durumda Olan Kişilerin Kamuya Duyurulması başlıkları altında bilgiler açıklanmıştır.

7. Şirket Bilgilendirme Politikası

Bu bölümde şirket Kurumsal Yönetim İlkeleri II. Bölüm madde 1.2.2.'de belirtildiği şekilde bilgilendirme politikası oluşturulmuşsa bu politika, şirket bilgilendirme politikası oluşturulmamış veya oluşturulmuş ancak kamuya

duyurulmamışsa bunun gerekçeleri açıklanacaktır. Bilgilendirme politikasının yürütülmesi ile sorumlu olan kişilerin isimleri ve görevleri de bu kapsamda açıklanacaktır.

- 135 şirket (%49) "Bilgilendirme Politikası"nı kamuya açıkladığını beyan etmiştir.
- 18 şirket bilgilendirme politikası bulunduğunu belirtmekle birlikte kamuya açıklamamıştır.
- Bilgilendirme politikası oluşturmayan şirketlerden 111'i (%40) bunun gerekçesi hakkında bir açıklamaya yer vermemiştir.
- 120 şirket (%43) bilgilendirme politikasını yürütmekle sorumlu kişilerin isimleri ve görevlerini kamuya açıklamıştır.

8. Özel Durum Açıklamaları

Bu bölümde, yıl içinde SPK düzenlemeleri uyarınca yapılan özel durum açıklamalarının sayısına, yapılan özel durum açıklamalarının kaç tanesi için SPK veya İMKB tarafından ek açıklama istendiği bilgisine, şirket hisse senetlerinin yurt dışı borsalarda kote olması durumunda bu borsalarda yapılan özel durum açıklaması sayısına ve bu özel durumların yurt içinde de açıklanıp açıklanmadığı bilgisine, özel durumların zamanında açıklanmamış olması halinde bunun gerekçesine, ayrıca SPK tarafından özel durum açıklamalarının zamanında yapılmaması nedeniyle uygulanan yaptırımlara yer verilecektir.

- 237 şirket (%86) yıl içinde yapılan özel durum açıklamalarının sayısı hakkında bilgiye yer vermiştir.

- 26 şirket hisse senetlerinin yurt dışı borsalarda da kote olması sebebiyle yurt dışı borsalarda yaptığı özel durum açıklamaları ile ilgili sayısal veriye yer vermiştir.

9. Şirket İnternet Sitesi ve İçeriği

Bu bölümde şirket internet sitesi bulunup bulunmadığına, internet sitesinin adresine, internet sitesinde SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri II. Bölüm madde 1.11.5'te sayılan bilgilere yer verilip verilmediğine, internet sitesi bulunmuyorsa veya internet sitesi olmakla beraber madde 1.11.5'te sayılan hususlara yer verilmiyorsa bunun gerekçesi açıklanacaktır.

212 şirketin (%77) web sitesi bulunmakta olup bu şirketlerden 198'i (%72) internet sitesinde Kurulumuz Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin 1.11.5'te sayılan ve 10.12.2004 tarihli kararında belirtilen bilgilere yer verdiğini beyan etmektedir.

10. Gerçek Kişi Nihai Hâkim Pay Sahibi/Sahiplerinin Açıklanması

Bu bölümde şirketin gerçek kişi nihai hâkim pay sahibi/sahiplerinin dolaylı ve karşılıklı iştirak ilişkilerinden arındırılmak suretiyle kamuya açıklanıp açıklanmadığı, açıklanmamışsa gerekçesi hakkında bilgilere yer verilecektir.

139 şirket (%50) uluslar arası literatürde "beneficial ownership" olarak tanımlanan gerçek kişi nihai hakim pay sahiplerini kamuya açıklamıştır.

11. İçeriden Öğrenebilecek Durumda Olan Kişilerin Kamuya Duyurulması

Bu bölümde içeriden öğrenebilecek durumda olan kişilerin listesinin kamuya duyurulup duyurulmadığı, duyurulmuş ise bu bölümde tekrar yer verilmesi, duyurulmamış ise nedeni hakkında açıklamaya yer verilecektir.

161 şirket (%58) içeriden öğrenebilecek konumdaki şirket yetkililerinin (insider) listesini kamuya açıklamıştır.

2.3. MENFAAT SAHİPLERİ

Menfaat sahipleri ana başlığı ile ilgili bilgi ve açıklamalar KYUR'ların 13-17. maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerde; Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi, Menfaat Sahiplerine Yönetime Katılımı, İnsan Kaynakları Politikası, Müşteri ve Tedarikçilerle Olan İlişkiler Hakkında Bilgiler ve Sosyal Sorumluluk başlıkları altında bilgiler açıklanmıştır.

12. Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Bu bölümde şirket ile ilgili menfaat sahiplerinin kendilerini ilgilendiren hususlarda bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri, bilgilendiriliyorsa yöntemleri (toplantılara katılım vb.), bilgilendirilmiyorsa nedenleri hakkında açıklamaya yer verilecektir.

239 şirket (%87) menfaat sahiplerini kendilerini ilgilendiren konularda bilgilendirdiklerini beyan etmekte, bunlardan 201'i (%73) bunun yöntemlerini açıklamaktadır.

13. Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Bu bölümde menfaat sahiplerinin yönetime katılımı konusunda ne gibi çalışmaların yapıldığı, menfaat sahiplerinin yönetime katılımı konusunda bir model oluşturulup oluşturulmadığı, oluşturulmuş ise nasıl bir katılım sağlandığı hakkında açıklamalara yer verilecektir.

168 şirket (%61) menfaat sahiplerinin yönetime katılımı için bir çalışma yapıp yapılmadığını kamuya açıklamış, 21 şirket ise (%8) menfaat sahiplerinin yönetime katılımı için bir model oluşturduğunu beyan etmiştir.

14. İnsan Kaynakları Politikası

Bu bölümde, şirketin insan kaynakları politikası oluşturup oluşturmadığı, oluşturdu ise ana esasları, oluşturmadı ise nedenlerine; çalışanlar ile ilişkileri yürütmek üzere temsilci atanıp atanmadığı, atandı ise adı, görevleri ve yetkilerine, atanmadı ise nedenlerine; çalışanlardan özellikle ayrımcılık konusunda gelen şikâyetler olup olmadığı, oldu ise çözümü konusunda neler yapıldığı konusundaki açıklamalara yer verilecektir.

- 200 şirket (%72) ana esasları kamuya açıklanmış insan kaynakları politikası bulunduğunu beyan etmiştir.

- Yalnızca 27 şirkette (%9) çalışanlarla olan ilişkileri yönetmek üzere atanmış temsilciler bulunmaktadır. Bunlardan 17'si bu çalışanların yetkilerini de kamuya duyurmuştur. Çalışanlar ile olan ilişkileri yönetmek üzere atanmış temsilci bulunmadığını beyan eden 249 şirketten yalnızca 20 adedi bunun nedenlerine raporda yer vermiştir.
- 129 şirket (%47) çalışanlardan ayrımcılık konusunda şikayet olmadığını açık bir şekilde KYUR'larında belirtmiştir.

15. Müşteri ve Tedarikçilerle İlişkiler Hakkında Bilgiler

Bu bölümde, mal ve hizmetlerin pazarlanması ve satışında müşteri memnuniyetini sağlamaya yönelik neler yapıldığı hakkında açıklamalara yer verilecektir.

222 şirket (%80) mal ve hizmetlerin pazarlanmasına ve müşteri memnuniyetinin sağlanmasına yönelik ilke ve politikalarını kamuya açıkladığını beyan etmiştir.

16. Sosyal Sorumluluk

Bu bölümde; çevreye, bulunulan bölgeye ve genel olarak kamuya yönelik faaliyetler (desteklenen/öncülük edilen sosyal çalışmalar, bölge insanlarına yönelik sosyal çalışmalar v.b.) hakkında bilgiler açıklanacaktır. Ayrıca, varsa dönem içinde çevreye verilen zararlardan dolayı şirket aleyhine açılan davalar ve sonuçları hakkındaki bilgiler ile faaliyetlere ilişkin çevresel etki değerlendirme raporları bulunup bulunmadığı da açıklanacaktır.

- 52 şirket (%19) faaliyetlerine ilişkin ÇED (çevresel etki değerlendirme raporu) bulunup bulunmadığı konusunda bilgiye yer vermiştir.
- 184 şirketin (%67) çevreye, 141 şirketin (%51) genel olarak kamuya, 119 şirketin (%43) ise bulunulan bölgeye sosyal fayda sağlamaya yönelik faaliyetleri bulunduğunu açıklamıştır.

2.4. YÖNETİM KURULU

Yönetim Kurulu ana başlığı ile ilgili bilgi ve açıklamalar KYUR'ların 18-27. maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerde; Yönetim Kurulunun Yapısı, Oluşumu ve Bağımsız Üyeler, Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Şirketin Misyon ve Vizyonu ile Stratejik Hedefleri, Risk Yönetim ve İç Kontrol Mekanizması, Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticilerin Yetki ve Sorumlulukları, Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları, Şirketle Muamele Yapma ve Rekabet Yasağı, Etik Kurallar, Yönetim Kurulunda Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı ve Yönetim Kuruluna Sağlanan Mali Haklar başlıkları altında bilgiler açıklanmıştır.

17. Yönetim Kurulunun Yapısı, Oluşumu ve Bağımsız Üyeler

Bu bölümde, icracı ve icracı olmayan ve bağımsız üye ayrımı yapılması suretiyle yönetim kurulu üyeleri ile icra kurulu başkanının(olmaması halinde genel müdürün) isimleri verilecektir. Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı/genel müdürün aynı kişi olması ve/veya yönetim kurulu üyelerinin yarıdan fazlasının icrada görev alması halinde bu hususların gerekçeleri açıklanacaktır. Aynı şekilde yönetim kurulunda bağımsız üye bulunmaması veya bulunmakla birlikte sayısının ikiden veya yönetim kurulu üye sayısının üçte birinden az olması halinde bu durumun gerekçesi de açıklanacaktır. Ayrıca bu bölümde bağımsız yönetim kurulu üyelerinin bağımsızlık beyanlarına ve ilgili faaliyet dönemi itibariyle bağımsızlığı ortadan kaldıran bir durumun ortaya çıkması halinde bu kapsamda yapılan işlemlere yer verilecektir. Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görev veya

görevler almasını belirli kurallara bağlanıp bağlanmadığı ve/veya sınırlandırılıp sınırlandırılmadığı, böyle bir sınırlandırma olmaması halinde gerekçeleri de bu bölümde açıklanacaktır.

- 49 şirket (%18) yönetim kurulunda bağımsız üye bulunduğunu beyan etmiş, yalnızca 6 şirketin bağımsızlık beyanında bulunan bağımsız yönetim kurulu üyesi bulunduğunu belirtmiştir.
- 175 şirket (%63) yönetim kurulu üyelerinin başka şirketlerde görev almasında sınırlamaya gitmediğini açıklamıştır.

18. Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri

Şirketin yönetim kurulu üye seçiminde aranan asgari niteliklerin SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri IV. Bölümünün 3.1.1, 3.1.2 ve 3.1.5. maddelerinde yer alan niteliklerle örtüşüp örtüşmediği, buna ilişkin esasların şirket esas sözleşmesinde yer alıp almadığı, söz konusu niteliklere sahip olmayan yönetim kurulu üyeleri için eğitim ve uyum programının uygulanıp uygulanmadığı, uyum programında yer verilen konuların ne olduğu, bu konuda kurumsal yönetim komitesinin çalışmaları, bu prensibe uyulmaması halinde gerekçesi açıklanacaktır.

- 162 şirket (%59) yönetim kuruluna üye seçiminde SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde belirtilen kriterleri dikkate aldığını açıklamıştır.
- 34 şirket (%12) yönetim kurulu üyeler için eğitim ve uyum programı uygulanıp uygulanmadığı hakkında açıklamada bulunmuştur.

19. Şirketin Misyon ve Vizyonu ile Stratejik Hedefleri

Bu bölümde, yönetim kurulunun, şirketin misyonunu/vizyonunu belirleyerek kamuya açıklayıp açıklamadığı, belirlenmesi halinde şirket misyon/vizyonunun ne olduğu, yönetim kurulunun yöneticiler tarafından oluşturulan stratejik hedefleri onaylayıp, onaylamadığı, söz konusu stratejik hedeflerin oluşturulması, onaylanması ve uygulanması süreci hakkındaki bilgi ile yönetim kurulunun şirketin hedeflerine ulaşma derecesini, faaliyetlerini ve geçmiş performansını gözden geçirip geçirmediği, geçirmekteyse hangi sıklıkta geçirdiği ve nasıl bir yöntem izlendiği, bu hususlara uyulmamışsa gerekçeleri açıklanacaktır.

- 192 şirket (%70) misyon ve vizyonunu belirleyerek kamuya açıklamıştır.
- 121 şirket (%44) yönetim kurulunun şirketin hedeflerine ulaşma derecesini, faaliyetlerini ve geçmiş performansını gözden geçirip geçirmediği konusunda bilgiyi kamuya duyurmuş, bunlardan 69'u bunun yöntemlerini de açıklamıştır.

20. Risk Yönetim ve İç Kontrol Mekanizması

Yönetim kurulunca bir risk yönetim ve iç kontrol mekanizması oluşturup oluşturmadığı, oluşturulmuşsa sistemin işleyişi ve etkinliği hakkında bilgi, böyle bir mekanizma oluşturulmaması halinde gerekçesi açıklanacaktır.

212 şirket (%77) risk yönetim ve iç kontrol mekanizması oluşturduğunu beyan etmiş bunlardan 128'i (%46) bunun yöntemlerini ve araçlarını da açıklamıştır.

21. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticilerin Yetki ve Sorumlulukları

Bu bölümde Şirketin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin yetki ve sorumluluklarına şirket esas sözleşmesinde açıkça yer verilip verilmediği, verilmediyse gerekçeleri açıklanacaktır.

224 şirket (%81) yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin sorumluluğunun esas sözleşmede tanımladığını belirtmektedir.

22. Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları

Bu bölümde yönetim kurulu toplantılarının gündeminin belirlenmesi yöntemi, yönetim kurulunun dönem içindeki toplantı sayısı, toplantıya katılım ve toplantıya çağrı yöntemleri ve süreçleri, yönetim kurulu üyelerinin bilgilendirilmesi ve iletişimini sağlamak üzere bir sekreteryaya kurulup kurulmadığı, toplantıda farklı görüş açıklanan konulara ilişkin makul ve ayrıntılı karşı oy gerekçelerinin karar zaptına geçirilip geçirilmediği ve yazılı olarak şirket denetçilerine iletilip iletilmediği, bağımsız üyelerin farklı görüş açıkladığı konulara ilişkin karşı oy gerekçelerinin kamuya açıklanıp açıklanmadığı, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin IV. Bölümü'nün 2.17.4'üncü maddesinde yer alan konularda yönetim kurulu toplantılarına fiilen katılımın sağlanıp sağlanmadığı, toplantı esnasında yönetim kurulu üyesi tarafından yöneltilen soruların karar zaptına geçirilip geçirilmediği, yönetim kurulu üyelerine ağırlıklı oy hakkı ve/veya olumsuz veto hakkının tanınıp tanınmadığı, yukarıdaki yer alan ilkelere uyulmaması halinde gerekçesi açıklanacaktır.

- 170 Şirket (%62) yönetim kurulu toplantılarının gündeminin belirlenmesi, davet, katılım ve toplantı sayısı gibi nitel ve nicel verilere KYUR'larında yer vermiştir.
- 137 Şirketin (%50) raporunda yönetim kurulu toplantılarına fiilen katılımın sağlanıp sağlanmadığı konusunda veri ve açıklama bulunmamaktadır.
- 157 Şirketin (%57) raporunda yönetim kurulu yeleri tarafından toplantı sırasında yöneltilen soruların zabıtlara geçirilip geçirilmediği hakkında bilgi yer almamaktadır.

23. Şirketle Muamele Yapma ve Rekabet Yasağı

Bu bölümde Şirket yönetim kurulu yeleri için dönem içinde Şirketle işlem yapma ve rekabet yasağının uygulanıp uygulanmadığı, yönetim kurulu yelerinin Şirketle işlem yapmaları ve rekabet etmeleri halinde gerekçesi ve bundan dolayı oluŐabilecek çıkar çatışmaları hakkında bilgi verilecektir.

97 Şirket (%35) yönetim kurulu yelerine Şirketle iÇ ve işlem yapabilme ve rekabet edebilmesine yönelik izin verdiğini beyan etmiş olup, bunlardan sadece 4' bu konuda gerekçeye yer vermiştir.

24. Etik Kurallar

Bu bölümde, yönetim kurulu tarafından Şirket ve çalıŐanları için etik kurallar oluşturulup oluşturulmadığı, oluŐturulmadıysa gerekçesi ve etik kuralların Şirket çalıŐanlarına ve bilgilendirme politikası çerçevesinde kamuya açıklanıp açıklanmadığı belirtilecektir.

204 şirket (%74) etik kurallar oluşturduğunu beyan etmesine rağmen bunları kamuya açıklayarak yatırımcıları ile paylaşan şirket sayısı 94 (%34)'tür.

25. Yönetim Kurulunda Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Bu bölümde yönetim kurulunun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla denetimden sorumlu komite yanında kurumsal yönetim komitesi veya başkaca komite/ler oluşturup oluşturmadığı, komitelerin başkan ve üyeleri ve nitelikleri, toplanma sıklığı ve ilgili dönemdeki faaliyetleri ile bu faaliyetleri yerine getirirken takip edeceği prosedürlerin olup olmadığı belirtilecek, kurumsal yönetim komitesi oluşturulmaması halinde gerekçesi açıklanacaktır.

Ayrıca, yönetim kurulunda oluşturulan her bir komite bazında komite başkanlarının bağımsız yönetim kurulu üyeleri arasından seçilip seçilmediği, komitelerin iki üyeden oluşması halinde her ikisinin, ikiden fazla üyesinin bulunması halinde üyelerin çoğunluğunun, icrada görevli olmayan üyelerden oluşup oluşmadığı, bir yönetim kurulu üyesinin birden fazla komitede görev alıp almadığı, sözkonusu prensiplere uyulmaması halinde gerekçesi ile bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarına yer verilecektir.

- 36 şirket (%13) zorunlu olan denetimden sorumlu komitenin yanısıra başta kurumsal yönetim komitesi olmak üzere komite oluşturmuş bunlardan 15'i dönem içindeki faaliyetler hakkında bilgiye yer vermiştir.
- Kurumsal yönetim komitesi oluşturmayan 240 şirketten (%87) yalnızca 28'i bu komitenin oluşturulmaması ile ilgili gerekçe açıklamıştır.

26. Yönetim Kuruluna Sağlanan Mali Haklar

Bu bölümde yönetim kurulu üyelerine sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret ile bunların belirlenmesinde kullanılan kriterler, yönetim kurulu üyelerinin mali haklarının tespitinde yönetim kurulu üyelerinin performansına dayalı olacak ve şirketin performansını yansıtacak bir ödüllendirmenin uygulanıp uygulanmadığı belirtilecektir.

Bu bölümde ayrıca şirketin, herhangi bir yönetim kurulu üyesine ve yöneticilerine borç verip vermediği, kredi kullandırıp kullandırmadığı, verilmiş olan borçların ve kredilerin süresini uzatıp uzatmadığı, şartlarını iyileştirip iyileştirmedeği, üçüncü bir kişi aracılığıyla şahsi kredi adı altında kredi kullandırıp kullandırmadığı veya lehine kefalet gibi teminatlar verip vermediği, eğer bu hususlardan birisi ya da birden fazlası uygulanmış ise bunun gerekçesi ile bundan doğan çıkar çatışmaları açıklanacaktır.

- 76 şirket (%28) yönetim kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde performansa dayalı bir mekanizmanın uygulandığını beyan etmiştir.
- 159 şirket (%58) herhangi bir yönetim kurulu üyesine ve yöneticilerine borç verip vermediği hakkında, 158 şirket (%58) ise herhangi bir yönetim kurulu üyesine ve yöneticilerine kredi kullandırılıp kullandırılmadığı hakkında bilgiye yer vermiştir.

3. GENEL DEĞERLENDİRME

Payları İMKB’de işlem gören şirketlerden 276 adedinin 2005 yılı içinde yayınladıkları 2004 yılına ilişkin KYUR’larının incelenmesi sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile ulaşılan tespitler ile ilgili genel değerlendirmeye, aşağıda maddeler halinde yer verilmektedir:

1) Şirketler açısından "kurumsal yönetim" in kavram ve içerik olarak bilinirliğinin düşük olduğu düşünülmektedir.

2) KYUR'larda genellikle ilkelere uyulmaması halinde bunun gerekçesi hakkında bir açıklamaya yer verilmemektedir.

3) Genel olarak, mevzuat açısından zorunlu olan ilkelere uyum düzeyi, gönüllü olarak uyulması beklenen ilkelere uyum düzeyinin çok üstündedir.

4) Özel durum açıklamaları hakkında bilgi veren şirket sayısının yüksek olması (%86) bu konuya verilen önemi göstermektedir.

5) Pay sahiplerinin bilgilendirilmesinde en düşük maliyetli ve etkin ortam olan elektronik ortamın kullanımının (%56) yaygınlaştırılması gerekmektedir.

6) Kurumsal yönetimin tam anlamıyla uygulanmasının önündeki en büyük engel olan "oy hakkı imtiyazları" (%35) önemli ölçüde varlığını korumaktadır. Kar payı imtiyazı (%19) ile pay devrini kısıtlayan hükümlerin varlığı (%25) iyi kurumsal yönetim uygulamalarını olumsuz etkilemektedir.

7) Şirketler ile ortakları arasında kopuk ve karşılıklıktan uzak bir ilişki bulunmakta olup, bilgilendirme politikasının açıklanma oranının dahi düşük olması şirketlerin ortakları ile bilgiyi paylaşmaya istekli olmadıklarını göstermektedir. Bununla birlikte, internet siteleri Kurulumuzca belirlenen bilgileri içeren şirket sayısının çokluğu, şirketlerin ortaklarını bilgilendirmede elektronik sistemi etkin olarak kullandıklarına dikkat çekmektedir.

8) Şirket-ortak ilişkisinin karşı tarafından bakıldığında da sorunlar bulunmaktadır. Ortaklar tarafından genel kurul toplantılarına katılımın düşük düzeyde olmasının yanı sıra, şirketlerden bilgi talebinde bulunan ortak sayısının çok az olduğu görülmektedir. Bazı KYUR'larında ortaklardan şirkete yıl içinde -0- adet bilgi talebi geldiği belirtilmektedir. Bu tespitler çerçevesinde, ortakların kendilerini "ortak" olarak değil, "hisse senedi sahibi" olarak gördükleri düşünülmektedir. Bu durum da, ülkemizde "pay sahipliği kültürünün" oluşturulabilmesi için temel olarak "yatırımcı eğitimi" konusuna Kurulumuzca ağırlık verilmesi gereğine işaret etmektedir.

9) Bağımsız yönetim kurulu üyeliğinin uygulandığı şirket sayısı çok düşük düzeyde olup, ilkelerin tavsiye ettiği komiteler de yetersiz sayıda uygulanmaktadır.

10) KYUR'larının değerlendirilmesinden çıkan dikkat çekici bir diğer sonuç da, şirketlerin yasal zorunluluk olmamasına rağmen menfaat sahiplerini (özellikle müşteriler ve tedarikçileri) ortaklarından daha fazla bilgilendirdikleridir.

11) Şirketler tarafından ilkeler ve mevzuat arasındaki bağlantının kurulmasında bir sıkıntı yaşandığı gözlenmektedir.